

Aleksis K

Taivasten valot

Uutisissa kerrottiin, että revontulia on tänä vuonna poikkeuksellisen vähän, koska auringonpilkut ovat vähissä. Revontulethan kuulemma syntyvät jotenkin sillä tavalla, että auringonpilkut roiskahtelevat avaruuteen ja loimuavat sieltä sitten niskaamme.

Sen sijaan haloilmiöitä on kuulemma poikkeuksellisen paljon. Tietosanakirjan mukaan ne ovat taivaalla hohtavia valoilmiöitä, jotka syntyvät valon heijastuessa tai taittuessa ilmassa leijailevista jääkiteistä. Ne voivat olla monen muotoisia, esimerkiksi ympyröitä, kaaria ja läiskiä, tavallisimmin auringon tai kuun lähistöllä.

Mahdollisesti taivaan valot tosiaan ovat tuolaisia, kun kerran tiedemiehet niin sanovat. Selitykset ovat kuitenkin aika tylsiä, paljon tylsempiä kuin tavallisen rahvaan kertomat perinteiset tarinat. Ennen vanhaan tiedettiin revontulten syntyneen siten, että mahdottoman iso tulikettu laukkaa taivaankannen poikki ja hännällään huiskii koreita loimuja jälkeensä. Tuo selitys on paljon mielenkiintoisempi kuin auringonpilkut, ja tavallaan loogisempikin. Jos revontulet ovat peräisin auringosta, miksi niitä ei sitten sanota auringontuliksi? Siksi, että ne ovat lähtöisin revosta.

Haloilmiöt ovat jotenkin revontulia uudempia juttuja, tai ei niistä ainakaan aikaisemmin ole paljon puhuttu. Lisäksi niiden tieteellinen selitys, valon taittuminen jääkiteistä, on sinänsä aika kaunis. Luultavasti siksi haloista ei ole olemassa kovin paljon kansantarinoita. Tämänhetkinen tilanne on kuitenkin poikkeuksellisen otollinen uusien selitysten kehittelyyn. Voiko olla pelkkää sattumaa, että samaan aikaan kun Halos-ilmiö riehuu Suomessa ja vie presidenttimme toiselle kaudelle, taivaalla loimuavat haloilmiöt? Tuskin. Näillä asioilla täytyy olla yhteys: joko Halosen valinta presidentiksi lisää halovaloja tai päinvastoin, halot auttoivat Tarjaa vaalivoittoon.

Selitys löytyy luultavasti haloilmiön lähisukulaisesta, haloefektistä, joka tosin ei kuulu tähtitieteen, vaan psykologian alaan. Se on toiselta nimeltään sädekehävaikutus, eli yksittäisten piirteiden tai ominaisuuksien arvioiminen kokonaisvaikutelman mukaan, suomeksi sanottuna pärstäkerroin. Sellainen on tuttu juttu koulusta, armeijasta ja työpaikoilta, mutta se näkyi selvästi myös presidentinvaaleissa. Tarja Halosen pärstäkerroin oli loppujen lopuksi sen verran parempi kuin Sauli Niinistön, että se riitti valintaan saakka.

Kuitenkin juuri noiden vaalien seurauksena taivaallisten haloilmiöiden määrä lisääntyi. Vielä puoli vuotta ennen vaaleja nimittäin Halosen haloefekti oli suorastaan ylivoimainen. Vaalitaistelun aikana siitä haihtui avaruuteen ainakin kolmasosa, ja siellä tuo haihtumapilvi kimmeltelee edelleenkin haloilmiöinä. Arvattavaksi jää, miten olisi käynyt, jos loputkin halot olisivat kadonneet Haloselta. Luultavasti presidenttinä istuisi nyt Sauli Niinistö ja Halosesta olisi jäljellä pelkkä -nen.